

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar: Veronika Skiftesvik Natås

Arkivreferanse: 2026/987-2

Høyringsuttale ny forskrift om tilfluktsstader

Saksnr.	Organ, utval	Møtedato
	Formannskapet	
	Kommunestyret	

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Samnanger kommune vedtek vedlagte høyringsuttale til forslag til forskrift om tilfluktsstadar.

Politisk handsaming

Saka skal avgjerast av: Kommunestyret

Saka skal til innstilling i: Formannskapet

Informasjon om bruk av kunstig intelligens

Kunstig intelligens (KI) er brukt som støtte i utarbeidinga av saksframlegget. Bruken av KI er gjort i samsvar med kommunen sine gjeldande retningslinjer. Heile innhaldet i saksframlegget er gjennomgått og kvalitetssikra av sakshandsamar.

Oppsummering

Justis- og beredskapsdepartementet har sendt på høyring forslag til ny forskrift om tilfluktsstader. Forslaget gjeld mellom anna kommunen sitt ansvar for kartlegging, planlegging og eventuell utpeiking av dekningsrom. Samnanger kommune har utarbeidd eit utkast til høyringsuttale som peikar på særlege utfordringar for små kommunar, mellom anna knytt til kapasitet, økonomi, tunnelar som mogleg løysing, samfunnskritisk infrastruktur og framtidig bustadbygging. Rådmannen rår til at kommunen gir høyringsuttale i tråd med vedlegget.

Saksopplysningar

Bakgrunn for saka

Justis- og beredskapsdepartementet har sendt på høyring forslag til ny forskrift om tilfluktsstader, med høyringsfrist 15.10.2026.

Forslaget skal erstatte dagens regelverk om tilfluktsrom med eit nytt system for tilfluktsstader. Høyringa legg opp til eit meir differensiert system med to hovudkategoriar: tilfluktsrom med CBRN-beskyttelse (vern mot kjemiske, biologiske, radiologiske og nukleære truslar) og dekningsrom (eit enklare beskyttelsesrom som skal gi vern mot verknader av konvensjonelle våpen, men utan full CBRN-beskyttelse). Det blir ikkje foreslått å innføre generell byggeplikt for tilfluktsrom no, men forskrifta legg til rette for at kommunar som blir vurderte som særleg utsette, kan få plikt til å kartleggje eksisterande kapasitet, vurdere behovet for beskyttelse av befolkninga og utarbeide planar for tilfluktsstader.

Forslaget opnar også for at eksisterande bygg og anlegg kan peikast ut som dekningsrom, og at kommunen i nokre tilfelle kan få rett til å rekvirere bruksrett til fast eigedom for dette formålet. Vidare inneheld forslaget reglar om vedlikehald, meldeplikt, klargjering, tilsyn, dispensasjon og sanksjonar. Høyringa er ein del av eit større arbeid med å styrkje den sivile beredskapen og beskyttinga av befolkninga i krise og krig.

Kommunestyret skal ta stilling til om Samnanger kommune skal sende inn høyringsuttale til forslaget.

Faktagrunnlag, problemskildring og moglege løysingar

Forslaget til forskrift kan få verknader for kommunane både administrativt, fagleg og økonomisk. Dersom Samnanger kommune blir vurdert som ein særleg utsett kommune etter forskrifta, kan dette medføre nye plikter knytte til kartlegging av eksisterande kapasitet, vurdering av behov, planarbeid og eventuell utpeiking av dekningsrom. For ein liten kommune vil dette kunne vere ressurskrevjande.

Samtidig meiner kommunen at Samnanger bør vurderast som særleg utsett. Grunngevinga for dette er at kommunen har samfunnsviktig infrastruktur knytt til kraftforsyninga i Vestland, og at slik infrastruktur i ein krigssituasjon kan vere aktuell som mål for fiendtlege handlingar, inkludert luftangrep. Dette er eit sentralt poeng i kommunen sitt framlegg til høyringsuttale. Etter kommunen si vurdering vil det vere uheldig dersom kriterium for utsette kommunar i praksis blir for sterkt knytte til folketettleik og sentralitet, utan at ein i tilstrekkeleg grad fangar opp kommunar med strategisk viktig infrastruktur og funksjonar.

Dette er også i tråd med vurderingar i kommunen sitt overordna ROS-arbeid, der sårbarheit knytt til kritisk infrastruktur, samfunnstryggleik og avhengigheit av sentrale funksjonar er viktige tema. Kommunen si rolle innan energiforsyning og tilknytt infrastruktur gjer at Samnanger, sjølv som ein liten kommune, kan ha eit anna risikobilete enn folketalet isolert skulle tilseie. Det er derfor viktig for kommunen å få fram at også små kommunar kan vere utsette, og at dette må speglast i dei statlege vurderingane.

Samtidig er det eit sentralt poeng i høyringsuttalen at dersom Samnanger blir vurdert som særleg utsett og får nye oppgåver, må staten også ta ansvar for at kommunen har reelle føresetnader for å følgje opp desse. Kommunen peikar derfor på behovet for rettleiing, finansiering, teknisk bistand og tydelege nasjonale avklaringar.

For Samnanger er det særleg relevant å peike på følgjande forhold:

- kommunen har samfunnsviktig infrastruktur knytt til kraftforsyning i Vestland
- tunnelar i kommunen kan vere aktuelle som moglege dekningsrom eller tilfluktsstader. Desse ligg på fylkesveg, noko som reiser spørsmål om eigarskap, ansvar og kostnadsdeling
- kommunen har avgrensa ressursar når det gjeld saksbehandling, fagmiljø og økonomi
- kommunen har låg bustadbygging og behov for fleire differensierte bustadtypar, særleg leilegheiter. Eventuelle framtidige krav som aukar utbyggingskostnadene kan gjere det endå vanskelegare å få realisert nødvendige bustadprosjekt

I vedlagde utkast til høyringsuttale gir kommunen innspel både til kvifor Samnanger bør vurderast som særleg utsett, og til kva som må vere på plass dersom kommunen skal kunne følgje opp dei oppgåvene som eventuelt følgjer av dette. Ei mogleg løysing er at kommunen gir høyringsuttale i samsvar med vedlagde utkast. Alternativt kan kommunen velje å ikkje gi uttale, eller å gi ein kortare uttale. Rådmannen meiner det er viktig at kommunen nyttar høvet til å gi innspel, sidan forskrifta kan få betydning for kommunen si framtidige beredskapsplanlegging og oppgåveløysing.

Uttalar frå andre

Det er ikkje innhenta uttalar frå andre organ i saka.

Vurderingar og konsekvensar

Vurderingar

Rådmannen meiner det er viktig at Samnanger kommune gir innspel i denne høyringa. Forslaget gjeld eit område som kan få betydning for kommunen si framtidige beredskapsplanlegging, og det er særleg viktig at små kommunar gir tydelege innspel om eigne føresetnader og utfordringar.

Vedlagt utkast til høyringsuttale løfter fram forhold som er særleg relevante for Samnanger, mellom anna kommunen si rolle innan kraftforsyning, mangel på eksisterande tilfluktsrom, bruk av tunnelar som mogleg løysing, avgrensa beredskaps- og administrativ kapasitet og konsekvensar for bustadbygging og samfunnsutvikling. Etter Rådmannen si vurdering gir utkastet eit godt grunnlag for kommunen sine innspel til departementet.

Konsekvensar

Sjølvve vedtaket om å sende høyringsuttale har ikkje vesentlege direkte økonomiske konsekvensar, men forskrifta det blir høyrte om kan på sikt få administrative, faglege og

økonomiske verknader for kommunen. Saka har relevans for samfunnstryggleik, folkehelse, beredskap, bustadutvikling og omsynet til sårbare grupper, mellom anna eldre og personar med funksjonsnedsetjingar.

Konklusjon og rådmannen si tilråding

Rådmannen meiner Samnanger kommune bør gi høyringsuttale til forslag til forskrift om tilfluktsstader. Vedlagde utkast synleggjer viktige forhold for små kommunar og løfter fram tema som er særleg relevante for Samnanger kommune. Rådmannen rår derfor til at kommunen vedtek å sende inn høyringsuttalen i samsvar med vedlegget.

Vedlegg

- 1 Høyringsuttale forskrift om tilfluktsstader Samnanger kommune
- 2 Høyringsbrev - Høring av forskrift om tilfluktsstader.pdf
- 3 Høyringsnotat med forslag til forskrift om tilfluktsstader.pdf
- 4 Høyringsliste - Høring av forskrift om tilfluktsstader.pdf